

پشتپه‌ردەی ریکەوتنه‌کەی سووریا و

ھەسەدە

11-03-2025

نووسەرەكان

زريان روژھەلاتى

کورتە : ریکەوتنه ۸ خاللیيەکەی سووریا- ھەسەدە وەچەرخانىيکى مىژۇوېنى گىرنگە لە سوورىاي نوي. بىشىك بە شىيۆھىيەكى گۈرمانەيى، ئەو دەسکەوتەي كە لهوانەيە كورد بەھۇي ئەم ریکەوتنه‌و دەستى بخات، كەمتربىن لەھەي كە دەكرا له ۲۰۲۰ وە رووبدات، بەلام بۇ ھەلومەرجى ئىيىستا لە يارىيەكى بىردىنەوە دەچىت، بەو پىيەي كە يەكەمجارە دەسەلاتىيکى سوورى لە مىژۇوې نزىكدا دان بە ناسنامە، بەشدارىي سىياسى و سەربازىي كورد دا بنىت. بۇ جۇلانىش ریکەوتنه‌كە هەر بىردىنەوەيە، چونكە ئىدى بە خەيالىيکى ئاسسوودەتەرەوە دەتوانىت رووبەررووی تەگەرەكانى دىكەي پىش خۇي بىيىته‌و، ئەم بىيىجە لەھەي كە لهسەر بالادەستى سوورىا لە جومگە سەرەكىيەكانى ناواچەكانى زىر دەسەلاتى ھەسەدەش ریکەوتنى كە پىيىشتەر ئەگەرى شەرى لهسەر ھەبۇو. بەئەگەرى زۆر، لە دواي رووداوهكانى چەند رۆزى رابردووی ناواچە كانزاوېيەكانى سوورىا كە تىيدا سەستان كەس كۈزۈران، ھەروەھا ئەگەرى بەھېزبۇونى گرووبە ئىسلامىيە پەرگىرەكان، زۆرىك لە ولاتانى دنيا نايانەوى دەسەلاتى سوورىيائى لىشەرع مەركەزى بىت. لە ھەمانكانتدا بۇ مەزلىوم عەبدىيىش، لە دواي پەيامەكەي ئۆجالان، دۆخى گۆراوى سوورىا، گوشارى ئەمرىكا و ھاۋپەيمانى نىيودەولەتى، ریکەوتن باشتىرىن بىزارەيە.

ریکه وتنه ۸ خالیه کهی سوریا- هسه ده و چه رخانیکی میزووی گرنگه له سوریای نوی. بیشک به شیوه کی گریمانه بی، ئه ده سکه وتهی که لهوانه به کورد به هوی ئه م ریکه وتهو دهستی بخات، که متربن لهوه که ده کار له ۲۰۱۵ رو بودات، به لام بو هملومه رجی ئیستا له یاریه کی بردنده و ده چیت، بهو پیهی که یه که مجاهد ده سه لاتیکی سوری له میزووی نزیکدا دان به ناسنامه، به شداری سیاسی و سه ریازی کورد دا بنیت. بو جولانیش ریکه وتهو که هر بردنده ویه، چونکه ئیدی به خالیکی ئاسو وده تره و ده توانيت رو به رووی ته که ره کانی دیکه پیش خوی بیته وه، ئه مه بیچگه لهوه که له سه ره بالاده ستی سوریا له جومگه سه ره کیه کانی ناوچه کانی ژیر ده سه لاتی همه ده دش ریکه وتهو که پیشتر ئه گه ری شهري له سه ره بیو. به ئه گه ری زور، له دواي رو باده کانی چهند روزی رابردووی ناوچه کانی ریازیه کانی سوریا که تییدا سه تان که س کوژران، هه رو هها ئه گه ری به هیزبونی گرووپه ئیسلامیه په پرگیره کانی، زوریک له ولاتانی دنیا نایانه و ده سه لاتی سوریای ئه لش ره ره مه رکه زی بیت. له هه مانکاتا ده بیشک، له دواي په یامه کهی ئوجالان، دوشی گوپاوى سوریا، گوشاري ئه مریکا و هاوپه یمانی نیوده وله ت، ریکه وتن باشترين بژاره يه.

خالی یه کهم و دهونه می ریکه وته که شتی گشتین و دهش ده سه ده اژه و رسنه دهه که زوریک له ریکه وتنه هاو شیوه کاندا ببیندریت. له خالی دوو همدا، با سکردن له کورد وک کۆمە لگایه کی ره سه ن له دهوله تی سوریا، دوو و چه رخانی گرنگی تیدایه: یه که میان پنچه وانه وهی ره فتاری رئیمی پیش وو که به شیکی زوری له کور ده کانی وک کۆچه ره ما شا ده کرد و ته نانه ت ناسنامه ها وو لاتی بیو نیشی پینه ده دان، وک خالیکی ره سه ن ناوی بردوون که مافی ها و لاتی بیو نیان هه بی. ئه مه بیچگه لهوه که وک کۆمە لگایه کی ناوی بردوون که ده توانيت دان پنچه دان و پاشاخانیک بیت بو گفت و کوکوکانی داهاتووی هه رو وولا له سه ره مافی گشتی کورد بیچگه لهو ما فهی که وک تاک- ها وو لاتی هه بیه تی. دوو هه میشیان ئه ووهی هر لهو ماده يه و له ته اوی دهق ریکه وتنه که شدا که تاپ کراوه، بیچگه له ده ستوخه ته کهی جولانی، ته نیا ده سه ده اژه دهوله تی سوریا به کارهاتوو هه که کۆماری عه ره بی سوریا!

هه رچهند که ئه مریکا و هاوپه یمانی نیوده وله تی که پیویستیان به هیشنه وهی نزیکی چه کدار هه بیه بو شهپری دژی تیرور، وک ئه ندازباری ریکه وتنه که ده رده کهون به لام خالی سییم و پینجه می ریکه وتنه که ده ریده خات که تورکیا پیش لایه نیکی ئه و کاره بیو. چونکه جولانی بو خویشی باش ده زانیت که به بن ره زامه ندی تورکیا، ئه سه ده بتوانیت به لینی را کرتنی شه ره کانی ده روبه ری به نداوی تشرین و قهقهه قوچاک بادات که له دیسنه مبهري ۲۰۱۴ له نیوان هه سه ده و کرووپه کانی لایه نگری تورکیا له ئارادایه. ئه مه بیچگه لهوه که که راندنه وهی ئواوه کان بو شوینه کانی وک عه فرین و سه ری کانی که تورکیا له ساله کانی ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ دا گرت وون، دیسان پیویستی به ره زامه ندی ئه نقهه ره هه بیه. به پین ئه و زانیاریانه نافه رمیانه که له ده ستدایه، به شیک لهو دانوستان دانه ش راسته و خو له نیوان تورکیا و هه سه ده دا کراوه، هه رچهندی که لایه نه کان ئه ووهش ره تکه نه وه. به پنی ریکه وتنه که ش وجاوه ران ده کریت له ماوهی يه که مانک دا هه زاران کورد بکه رینه وه شوینه کانی خویان. هه رچهند دیار نییه که جینیه جینکردنی ئه مه چنده ئاسان ده بیت، ئه ویش له کاتیکدا که راپورتیکی زور له باره پیشیلکاری بیه کانی مافی مرؤف له لایه نهندیک گرووپه وک حمزات و عه مشاته وه بلکراونه ته و دیار نییه که ئایا له کانی که رانه وهی خالیکی ئواوه، هه رئه و جو ره گرووپانه له ئاستی لوكالیدا بالاده ست ده بن يان يان هیزیکی نوی جینکر ده بیت.

یه کیک له گرنگترین خاله کانی ریکه وتنه که ماددهی عی ده قه که بیه که باسی تیکه لوكردنی دامه زراوه مهدنی و سه ریازیه کانی باکووری روزه هه لاتی سوریا له نیو ئیداره دهوله ت ده کات. ئه مه جیاوازه له باسی هه لوه شاندنه وه و باس له سه ره تیکه لوكردنی دامه زراوه بیه به واته بیه دیت که هه سه ده و ئیداره خو سه ری ده مینیت وه، به لام بهو پیهی که ده چیت ژیر رکیفی ئیداره دهوله ت، ده سه لاته کانیان که متر ده بیت. خو ئه گه ریکه وتنه که له سه ره کونت رولی ته اوی دهوله ت و هه لوه شاندنه وه ئیداره خو سه ری بوايه، به دیاریکاروی باسی ده روازه سنوری بیه کان، فریکه خانه و بیره کانی نه ووت و گاز نه ده کرا. له باره هه سه ده، وادیاره ناوه که بیه بو فیرقهه بیه کانی زیاتر له فیرقهه بیه کی سوپای سوریا ده گوریت وک ئه ووهی که بو گرووپه کان دیکه ش کراوه و ئیدی سهیر نا بیت ئه گه رهندیک له فه رماندہ کانی هه سه ده له نیو وه زاره تی به رگری سوریا پوست وه ربگر. له وانه ش باسیک له سه ره جینکری وه زیری به رگری هه بیه، هه رچهند تا ئیستا هیچ شتیکی فهمنی له وباره بیه وه رانه که بیه نزاوه.

لهوانه بیه خالی شه شهم پالنر ره سه ره کیه که شه ره بیت بو په له کردن له و ریکه وتنه که بیه که له مانگی دیسنه مبهري رابردوو وه بیه نیوبزیوانی ئه مریکا، فه ره نسا و هاوپه یمانی نیوده وله تی، هه رو هها به پالپشتی هه موو ئه و چیروکه کی خسته وه ژیر پرسیار که کۆمە لگایه که نیوده وله تی ده بیه وه له باره وه رچه رخانی گرووپیکی کونه جیهادی وک هه ته شه وه براوی پن بکات. کوژرانی زیاتر له هه زار که س جارنکی دیکه ترسی به رگری بیو نوی سوپای زیندو وکرده وه و شه ره ده بیه وه بهم ریکه وتنه له که له هه سه ده ئه و په یامه بادات که ئه هلی سازان و ریکه وتنه. ئه مه بو جولانی که پیویستی به دان پنچه دانی نیوده وله تی، هه لگرتنی سزا و ۴۰۰-۴۰ ملیار دو لار هه بیه تاوه کو سوریا پت بنیات بیت وه، با به تیکی ستراتیزیه. ئه مه بیچگه لهوه ترسی وه گو ره زانی زانی عه له ویه کان بو سه ره لدانه وهی شه ریکی دریزمه ودای دیکه نیوخوی، بو سه ره کوکوماری سوریا وک دیوه زمه بیه ک وايه که ده توان خه وی بزین. ئه ویش له کاتیکدا که راده شکانی ده سه لاته که بیه سه ره گرووپه چه کداره سونه هاوپه یمانه کانی خویشی با به تیکه که قسنه زور هه لدانه وهی.

خالى هەشتەمى رىزكەتنەكە كرۆكى باسەكەيە. ئەويش كاركىرنە بۇ ئەوهەي كە تا كۆتايى ئەمسال ئەو رىكەهەوتەنە جىيەجى بىرىت. بىشىك لىرە لە رۆژھەلاتى نىيۆھەپاست بابەتى رىزكەتن لە سەر كاخەز شتىيە و چۆننېيەتى جىيەجىركەدنىش بە كىدار شتىيى دىكەبە! بە ئەگەر زۆر لەماوهى زىاتر لە ٨ مانگى داھاتوودا، نەك تەنبا هەردوولايەنەكە، بەلگۇ چەندىن ئەكتەرى دىكەي ناوجەبى و نىودەولەتى، قۆلى يەكتەر بادەدەن تاوهەكۈو رىكەهەوتەنەكە بە پىي خواتى خۇيان جىيەجى بىرىت. دواجار رادەي ھىزى لايەنەكان لەسەر زەھى و ھاوسمەنگى نىودەولەتىيە كە دەرىدەخات چارەنۇرسەكەي چى دەبىت!